MANUAL CBCL-online

Til inddatering af CBCL OG RELATERET MATERIALE (TRF OG YSR, CBCL 1½ - 5, C-TRF)

Dansk version

Udgivelse og distribution:

CBCL-distributionen Psykiatrien i Region Syddanmark Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling Odense Universitetsafdeling Sdr. Boulevard 29 5000 Odense C

Herfra bestilles:

CBCL-materiale:

CBCL;1½-5 (forældreskema)

C-TRF; 1½-5 (pædagog-/dagplejerskema)

CBCL 4-16 (forældreskema)

YSR 11-16 (selvrapport skema)

TRF 6-16 (lærerskema)

CBCL-online (online-program til indtastning, scoreberegning, database)

dansk manual til CBCL og relateret materiale

SPSS-syntax til dannelse af output-variable i SPSS-datafil

Andet materiale fra ASEBA (Achenbach System of Empirically Based Assessment) kan bestilles gennem den danske CBCL-distribution

Øvrige:

K-SADS ("Schedule for affective disorders and schizophrenia for school-aged children, 6-18 years" med supplementer)

ASSQ (High-functioning Autism Spectrum Screening Questionnaire)

EAT

 EDI_2

Evt mere

Child Behavior Checklist (CBCL) -

og relateret materiale

Teachers Report Form (TRF)
Youth Self Report (YSR)
Child Behavior Checklist, 1½-5 (CBCL;1½-5)
Caregivers Teachers Report Form (C-TRF)

Danske versioner

Manual

af professor, overlæge Niels Bilenberg

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling Odense Forskningsenheden, Klinisk Institut, Syddansk Universitet Psykiatrien i Region Syddanmark

Indholds for tegnelse

Udgivelse og distribution:	2
Indholdsfortegnelse	4
Forord	5
Indledning	6
Om Achenbach System of Empirically Bases Assessment (ASEBA)	6
Software	8
Klinisk arbejde	8
Centeradministration	9
Centre og brugere	9
Teams	10
Oprettelse af teams	11
Brugere	11
Oprettelse af bruger	13
Journal	13
Scorerapport	17
Søgning på journaler	18
Besvarelse af spørgeskemaer	19
Abonnement og forbrug af spørgeskemaer	22
Om ASEBA-materialet til skolebørn	25
Om ASEBA materialet til børn i førskolealderen	38
Anvendelse og besvarelse af skemaerne	38
Referenceliste	43
Håndscoring af CBCL-materialet	44
Håndscoring af CRCL 11/2-5: førskolehørnsmaterialet	49

Forord

Det er afgørende for et videnskabeligt speciale, at kunne indsamle valide og reliable data indenfor

sit felt. Instrumenter til systematisk indsamling af information om børne- og ungdomspsykiatriske

patienters og forskellige populationers psykopatologi, såkaldte "psykometriske redskaber", er nu

tilgængelige i standardiseret form i Danmark.

ASEBA materialet, Child Behavior Checklist (CBCL) og de andre spørgeskemaer i denne serie er

udviklet af Thomas M. Achenbach, Leslie Rescorla og Craig Edelbrock i Vermont. Tre versioner

til skolebørn; et forældreskema, CBCL 4-16 år, et lærerskema, TRF 6-16 år og et

selvrapportskema for unge, YSR 11-16 år foreligger i dansk oversættelse (1;2). Skemaerne

undergik en mindre revision i 2001, og disse versioner er nu også oversat og standardiserede i

Danmark. Det meste af CBCL-materialet er oversat til mere end 50 sprog og refereres i flere

tusinde publicerede artikler (3).

Nu foreligger tillige to versioner af spørgeskemaer til førskolebørn; et forældreskema, CBCL; 1½-

5 og et pædagog-/dagplejerskema, C-TRF i dansk standardiseret version (ugeskr.f.læger; in

press).

Spørgeskemaerne bruges i epidemiologisk forskning og i klinisk arbejde indenfor børne- og

ungdomspsykiatrien, af børnepsykologer i PPR, samt i mange pædiatriske studier. Besvarelserne

giver mulighed for at belyse en række egenskaber og symptomer hos det enkelte barn og i

populationer.

Med de danske standardiseringer og det dertil knyttede software/hjemmeside, CBCL-online er der

åbnet for bred anvendelse af materialet i såvel forskning som klinik.

Niels Bilenberg

Professor

-5-

Indledning

Om Achenbach System of Empirically Bases Assessment (ASEBA)

ASEBA systemet (<u>www.aseba.org</u>) er et multi-informant system bestående af spørgeskemamateriale til opsporing af symptomer på psykisk lidelse.

Der findes i dag originaludgaver af skemaer til alle aldre fra 1½ til 90+ år. Systemet består af følgende aldersopdelte og informantrelaterede skemaer:

Skemaer til før-skolebørn (alder 1½-5 år)

- Child Behavior Checklist for Ages 1½-5 (CBCL/1½-5/LDS)
- Caregiver-Teacher Report Form (C-TRF)

Skemaer til skolebørn (alder 6-18 år)

- Child Behavior Checklist for Ages 6-18 (CBCL/6-18)
- Teacher's Report Form (TRF/6-18)
- Youth Self Report (YSR/11-18)

Voksenskemaer (alder 18-59 år)

- Adult Behavior Checklist (ABCL/18-59)
- Adult Self-Report (ASR/18-59)

Ældre voksne skemaer (alder 60-90+ år)

- Older Adult Behavior Checklist (OABCL/60-90+)
- Older Adult Self-Report (OASR/60-90+)

Den foreliggende manual omhandler materialet til børn og unge. Skemaerne anvendes til at indsamle informationer om børns kompetencer, adfærd, emotionelle - og sociale funktion. Således er målet med at anvende skemaet at få en standardiseret beskrivelse - et billede af barnet – som informanten ser det. Voksenskemaerne er oversat til dansk og distribueres fra Askovgården (http://www.askovgaarden.dk/?p=sites/system_navi&edit=&sub=63&m=yes)

Systemet har en lang tradition, der rækker tilbage til 1960'erne hvor TM. Achenbach (psykolog) og C. Edelbrock (børnepsykiater) udviklede de første checklister, som blev til CBCL-materialet for børn 4-18 år (CBCL, TRF og YSR). Spørgeskemamaterialet har konsekvent bygget på begrebet "multi-informant", hvor flere personer besvarer næsten identiske spørgeskemaer for at belyse barnets vanskeligheder fra flere vinkler. I USA blev indsamlet store datamaterialer til standardisering og statistisk bearbejdning. Der er lavet en lang række psykometriske analyser,

som har ført til komplicerede scoringssystemer (se senere).

De fem spørgeskemaer til forældre, pædagoger/dagplejere, lærer og den unge selv indeholder spørgsmål om barnets/den unges kompetencer og problemer. Svarkategorierne varierer i ratingen af aktiviteter, sociale - og skolemæssige ressourcer. Der står små tal i parentes, som understøtter indtastningen. Listerne med problem-items, henholdsvis 100 (førskolebørn) og 118 (skolebørn) spørgsmål, vedrører almindeligt og sjældent forekommende adfærds- og følelsesmæssige områder blandet mellem hinanden. Svarmulighederne er begrænsede til kategorierne "passer ikke" (0 point), "passer til en vis grad eller nogle gange" (1 point) eller "passer godt eller ofte" (2 point).

CBCL;1½-5 (forældreskema)

Det mørkeblå skema på 2 sider udfyldes af forældre og anvendes i aldersgruppen 1½-5 år.

C-TRF (pædagog/dagpleje skema vedrørende førskolebørn)

Det mørkegrønne skema på 2 sider udfyldes af pædagog eller dagplejer og anvendes i aldersgruppen 1½-5 år.

CBCL 6-16 (forældreskema)

Det blå CBCL-skema udfyldes af forældre og anvendes i aldersgruppen 6-16 år. Vi har kun standardiseret skemaerne i folkeskolens aldersgruppe, så der er ikke danske normscores for 17-18-årige.

YSR 11-16 (unges selvrapport skema)

Det gule skema udfyldes af den unge selv. Det er standardiseret i Danmark for aldersgruppen 11-16 år, men kan anvendes op til 18 år, dog uden referenceværdier for de sidste to årgange.

TRF 6-16 (lærerskema)

Det grønne TRF-skema udfyldes af lærere, helst klasselæreren eller én der kender barnet godt. Skemaet anvendes i aldersgruppen 6-16 år.

Software

Denne vejledning vil vise dig hvordan CBCL-online er opbygget og skal bruges. Den første del gennemgår hvordan systemet er opbygget, mens den anden del gennemgår systemets funktioner.

CBCL-online systemet bruges af behandlere og sekretærer i et center, en afdeling eller i en enhed. I systemet kan teams, brugere og journaler til patienter oprettes. For hver journal kan der angives et antal spørgeskemaer der skal besvares af patienter, forældre og lærere/pædagoger.

Her er en oversigt over systemets muligheder:

- Centre abonnerer på brug af spørgeskemaer
- Inddeling af centre i teams med brugere (sekretærer, behandlere)
- Indsamling af spørgeskemabesvarelser online
- Hurtig indtastning af skemaer via tastatur
- Patientdata og besvarelser håndteres i personjournaler
- Resultat af besvarelser kan ses, og scoreark kan beregnes og udskrives
- Data samles i database

Klinisk arbejde

Dette afsnit beskriver hvordan systemet bruges i et center til håndtering af teams og brugere, samt oprettelse af personjournaler. Før du kan bruge systemet skal du have et login, som en Centeradministrator opretter for dig. CBCL-Online findes på adressen www.cbcl-sdu.dk og der skal logges ind for at få adgang til systemet. Nedenfor vises login-billedet.

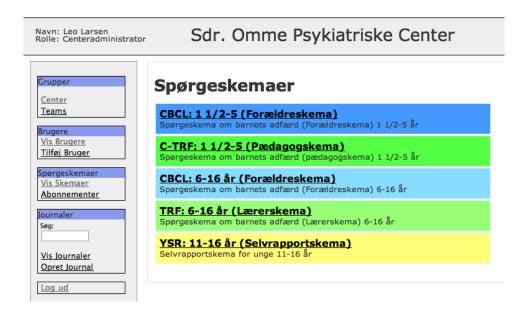

Login-skærm

Centeradministration

Opbygning af skærmbillede

Når du er logget ind, vises følgende skærmbillede. Skærmbilledet er i hele systemet opbygget af tre elementer: titelbjælke, menubjælke, og område til indhold.

Figur. Opbygning af skærmbillede

Titelbjælken er den øverste i billedet og bruges til at vise information om brugeren, der er logget ind. I midten af bjælken vises navnet på centret.

Menubjælken til venstre i billedet indeholder grupperede links til andre skærmbilleder. Menuen er opdelt i temaer, hhv. Grupper, Brugere, Spørgeskemaer, Journaler og log ud.

Alle skærmbilleder vises i indholdsområdet. På billedet vises en liste af spørgeskemaer. Statusmeddelelser vises ved f.eks. oprettelse af en bruger eller fejl, og de er placeret øverst i indholdsområdet. Grønne beskeder viser at en handling er lykkedes, røde beskeder viser at der er sket en fejl. Statusmeddelelser er ikke vist på ovenstående billede.

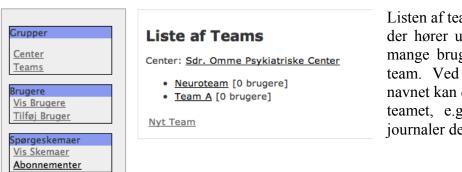
Centre og brugere

Et center er en administrativ enhed, f.eks. et børne- og ungdomspsykiatrisk center, en PPR-enhed eller en speciallægepraksis. Administrationen af et center styres af en bruger med rollen 'Centeradministrator'. Centeradministratoren kan oprette, redigere og slette teams og brugere i centret.

Teams

Centeradministratoren kan oprette teams. Teams kan bruges til at opdele centret i under-enheder eller oprette projekter. Hvis et center ingen teams har, så vises menupunktet 'Teams' ikke. Det kan for eksempel være tilfældet når centret er en mindre praksis, der ikke har behov for underinddeling.

Et team oprettes ved at vise centeret og trykke på 'Nyt team'. Når det første team er oprettet oprettes også et nyt menupunkt under Grupper der hedder 'Teams'. Ved at bruge dette menupunkt kan man se en liste af alle teams.

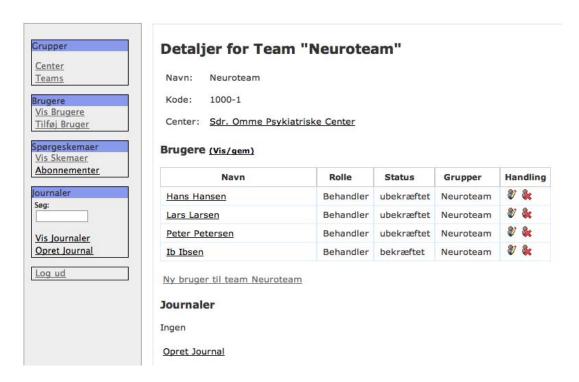
Listen af teams viser hvilke teams der hører under centret, og hvor mange bruger der findes i hvert team. Ved at trykke på teamnavnet kan du se flere detaljer om teamet, e.g. hvilke brugere og journaler der indgår i teamet.

Figur. Liste af teams

Herunder vises detaljeret information for et team.

Her vises en liste over team-medlemmer, og en liste af journaler i teamet. Listen viser bl.a. journalernes navn, ID-nummer, og fødselsdato.

Der kan oprettes nye brugere og nye personjournaler.

Figur. Detaljer for et team

Oprettelse af teams

Under listen af teams kan der oprettes nye teams. Dette kan også gøres under detaljer for et center

Et team har en kode, som skal være tre-cifret. Der angives automatisk en fortløbende kode, men denne kan ændres.

Nyt Team Navn: Kode: 103 Center: • • Sdr. Omme Psykiatriske Center Opret Team Tilbage

Figur. Oprettelse af team

Brugere

Personer der skal have adgang til systemet skal have oprettet et bruger-login. En bruger oprettes enten af en center- eller teamadministrator.

En bruger skal tildeles en rolle, som angiver hvilken type bruger det er, samt hvilke rettigheder, brugeren har i systemet. De følgende roller findes:

- Centeradministrator
- Teamadministrator
- Behandler

Forskellen på disse vil blive kort forklaret i det følgende.

Centeradministrator

En bruger med rollen centeradministrator kan oprette teams i centret og brugere i disse teams. Desuden kan denne bruger se, hvor mange spørgeskemaer centret har brugt.

Teamadministrator

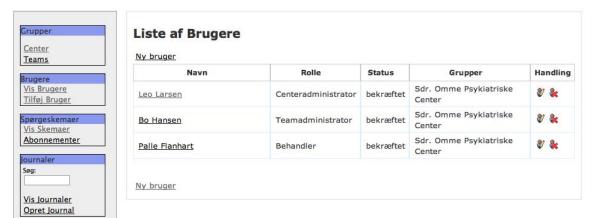
En bruger med rollen teamadministrator administrerer et team. Hvilket team, denne bruger administrerer bestemmes af centeradministratoren. Teamadministratoren kan oprette brugere i et eller flere teams, som han administrerer.

Behandler

En bruger med rollen behandler kan oprette journaler og indtaste spørgeskemabesvarelser. Behandlere kan oprettes og tilhøre et eller flere teams. En behandler har kun adgang til at se journaler i de teams, han er medlem af.

Bemærk at roller er hierarkiske. En centeradministrator har således også adgang til teamadministrator- og behandler-funktioner, ligesom en teamadministrator også har adgang til behandler-funktioner.

Menupunktet 'Vis Brugere' viser en tabel af brugere i centret, og information om dem. Ved at trykke på brugernavnet vises flere detaljer om brugeren. Under kolonnen Handling vises knapper til at redigere og slette brugere med. Disse vises kun hvis den indloggede bruger er Centeradministrator eller Teamadminstrator og dermed har rettigheder til at redigere eller slette brugere. Tabellen kan sorteres ved at trykke på en kolonnetitel.

Figur. Vis Brugere.

Oprettelse af bruger

Ny bruger Login Navn Efterlad tom for samme navn som login Email Foreslå password Password Skriv password igen Status ubekræftet 💠 Roller □ Centeradministrator □ Teamadministrator Behandler Grupper • 🗏 Sdr. Omme Psykiatriske Center Opret <u>Tilbage</u>

For at oprette en ny bruger kan du bruge menupunktet 'tilføj bruger'. Dette kan også gøres ved visning af et center eller teams detaljer. Se billedet til venstre.

Ved oprettelse af en bruger skal navn, e-mail og password angives. Systemet foreslår et password. Dette password skal du huske for at kunne logge ind. Status angiver om brugeren er bekræftet, ubekræftet, låst eller slettet.

Normalt skal status sættes til bekræftet.

Figur. Opret ny bruger

Journal

En journal er en samling af informationer om en patient. Dette inkluderer oplysninger om patienten, som navn, id-nummer og fødselsdato, og et antal spørgeskemaer som personen skal besvare eller har besvaret.

Brug menupunktet 'Vis Journaler' for at se en liste af alle personjournaler i centret. Denne liste viser kun de journaler, som du (den indloggede bruger) har adgang til.

Du kan oprette en ny journal ved at trykke på menupunktet 'Opret Journal'. Dette kan også gøres under teamoversigten, så journalen oprettes i det valgte team.

Listen af journaler viser information om hver journal.
Listen kan sorteres ved at trykke på en af kolonnerne.

Figur. Liste af personjournaler

Ved oprettelse af en journal skal et ID-nummer, navn, køn, fødselsdato og nationalitet angives. ID-nummeret bliver automatisk genereret som et fortløbende journal-nummer inden for et center.

Journaler skal knyttes til et team. For et center uden teams knyttes en journal direkte til centeret.

Når journalen er oprettet, vises de indtastede oplysninger. Se billedet til højre. Der kan nu tilføjes et antal spørgeskemaer til journalen. Tryk på 'Tilføj spørgeskemaer', og nedenstående skærmbillede vises. Vælg de skemaer der skal besvares for denne journal.

Tilføj spørgeskemaer til journal Ib Ibsen Vælg spørgeskemaer der skal besvares CBCL: 6-16 år (Forældreskema) TRF: 6-16 år (Lærerskema) YSR: 11-16 år (Selvrapportskema) Skal besvares Tilbage

Journal "Ib Ibsen"

ID: 2000-101-0004

Journalnavn: Ib Ibsen

Køn: dreng

Fødselsdato: 13. juni, 1994

Alder (år): 14

Nationalitet: Dansk

Oprettet: 25. marts 2008 11:04

Team: Team A

Tilføj spørgeskemaer Fjern spørgeskemaer

Rediger Tilbage

Billedet herunder viser detaljerede journal-oplysninger. Øverst vises journalinformation, herefter hvilke spørgeskemaer der skal besvares.

Spørgeskemaet vises ved at trykke på dets titel. Hvis besvarelsen skal startes i hurtig indtastningmodus, skal du trykke på blyants-ikonet. Se mere om hvordan spørgeskemaer besvares i afsnittet 'Besvarelse af spørgeskemaer'.

Kolonnen 'Status' viser info om skemaet. Status er enten 'ubesvaret', 'kladde', eller 'besvaret'. Status 'kladde' betyder at et svar er påbegyndt og gemt, men ikke er afsluttet. Besvarelsen kan genoptages for en kladde ved at vælge spørgeskemaet igen og indtastningen kan færdiggøres.

I kolonnen 'Handling' er der to knapper. Ved aktivering af den første (kuvert) vises logininformation for dette skema. Med den information kan fx forældre og lærere få adgang til at besvare dette skema ved at logge ind på CBCL-online på hjemmecomputer. Den anden knap fjerner skemaet fra journalen.

En liste med besvarede skemaer vises nedenunder. En besvarelse kan vises ved at trykke på skemanavnet. Besvarelser kan rettes ved at trykke på blyant-ikonet i kolonnen 'Handling'. Besvarelsen kan slettes ved at trykke på ikonet med krydset. NB: du kan ikke fortryde en sletning af en besvarelse!

Journal "Ib Ibsen"

ID: 1000-001-0102

Journalnavn: Ib Ibsen

Køn: dreng

Fødselsdato: 1995-08-16

Alder (år): 13

Nationalitet: Dansk

Oprettet: 19. oktober 2008 20:14

Team: Neuroteam

Skemaer der skal besvares

Figur. Journal

Spørgeskematypen afhænger af hvem der skal besvare dem, eksempelvis forælder, lærer, pædagog eller barn.

Når et spørgeskema tilføjes, oprettes et login, der giver adgang til dette spørgeskema. Dette login kan sendes til en forælder, lærer eller pædagog, der skal besvare dette spørgeskema. Login-oplysninger vises ved at trykke på brev-ikonet under 'Handling'. Når spørgeskemaet er besvaret slettes det tilknyttede login igen.

Der kan tilføjes flere spørgeskemaer til journalen ved at trykke på linket 'Tilføj spørgeskema'. For at fjerne et spørgeskema kan der trykkes på ikonet med krydset i handlings-kolonnen eller på linket 'Fjern spørgeskemaer'.

Scorerapport

En scoring kan beregnes og en rapport udskrives for de ønskede spørgeskemaer. Marker checkfeltet for de ønskede skemaer og tryk på 'Beregn score'. Nedenfor vises et eksempel på en scorerapport. Der kan beregnes scores for op til tre skemaer i en rapport. Denne scorerapport kan printes.

CBCL-Rapport

Sygehusafd-/institutionskode:	9016-0000
Team/Projekt:	Hunderup Center
ld:	9016-0000-0001
Køn:	Pige
Alder	12

Navn: Test Hunderup

	CBCL 6-16	YSR 11-16	TRF 6-16
Total problem score	50 (17,2)	53 (35,6)	98 (16,8)
Eksternalisering	13 (4,9)	16 (9,8)	13 (4,5)
Internalisering	22 (5,9) **	21 (11,7)	12 (5,3)
DSM			
Affektive problemer	5 (1,9)	4 (4,7)	2 (1,5)
Angst problemer	4 (0,8) **	4 (2,0)	3 (0,9)*
Somatisering	2 (1,3)	9 (2,1) **	4 (0,4) **
ADHD problemer	0 (1,7)	3 (3,6)	6 (2,4)
Oppositionelle adfærdsproblemer	4 (1,8)	2 (3,1)	2 (1,0)
Adfærdsforstyrrelse	7 (1,2)*	11 (3,1)*	2 (1,2)
Ubesvarede	0	0	-119

Råscore relateres til køns- og aldersstatificerede normalmateriale:

- () middelværdi
- * 93 percentil

29-08-2011 Udskrevet af sygehus/institution 9016-0000

Eksempel på scorerapport

^{** 97} percentil

Søgning på journaler

Under menupunktet er der et søgefelt, hvor der kan søges efter journaler. Du kan søge på IDnummer, navn og fødselsdato. Hvis du søger på ID-nummer skal journal-ID uden institutionskode indtastes. Hvis du søger på navn, skal der indtastes en del af navnet, hvilken del er ligegyldigt.

Hvis du søger på fødselsdato, kan der søges på den præcise dato og en delvis dato. Med delvis dato menes en søgning på 'dag-måned' eller 'måned-år'. Søgningen skal indtastes med bindestreg og to cifre for dag, måned, og år. Eksempel: '03-05' finder alle journaler med en fødselsdato på 3. maj eller i marts 2005. Vil du søge mere specifikt for eksempel 3. maj 2005, skal du indtaste 03-05-05.

Figur. Søgning på dato

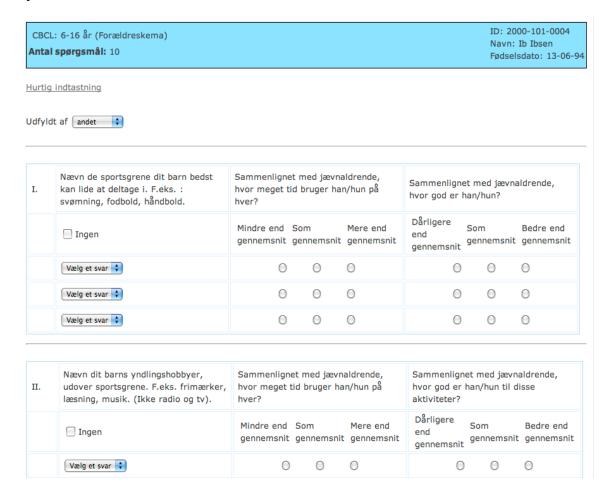

Figur. Søgning på nav

Besvarelse af spørgeskemaer

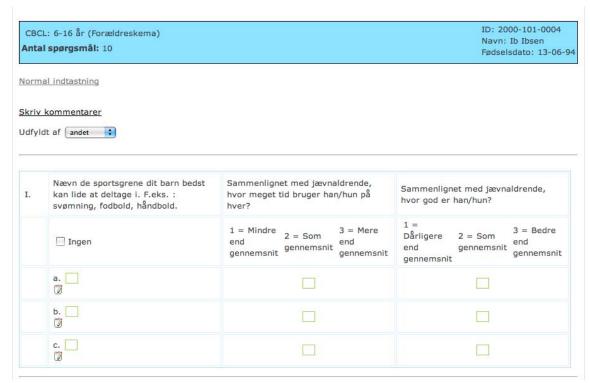
En bruger kan indtaste besvarede spørgeskemaer.

For at besvare et spørgeskema klikkes på skemaets titel under en journal. Spørgeskemaet ligner papirversionen. Øverst vises spørgeskemaets titel med samme baggrundsfarve som papirversionen. Øverst til højre ses ID-nummer, navn og fødselsdato på personen som skemaet er knyttet til.

Figur. Et udsnit af et spørgeskema.

En behandler har mulighed for at besvare spørgeskemaet med tastaturet. Øverst i spørgeskemaet er et link til hurtig input-modus. I denne modus vises alle felter som tekstfelter, og en talværdi, der svarer til et givet valg, kan indtastes. Ved en gyldig værdi springer systemet automatisk til næste felt, ved en ugyldig værdi angives at feltet ikke er korrekt udfyldt. Hvis et spørgsmål ikke er besvaret kan der indtastes 9 eller feltet kan springes over.

Figur. Ovenstående spørgeskema vist i hurtig input-modus.

Validering af indtastede værdier

Felterne kan have forskellig farve, alt efter om der kræves et svar eller ej. Almindelige felter er lysegrønne, og felter der skal besvares er blå. Når et felt udfyldes korrekt, skifter farven til grøn, og der springes videre til næste felt. Udfyldes feltet med en ugyldig værdi, vises feltet med rødt samt en forklaring på hvad der gik galt.

Figur. Et eksempel på validering i hurtig input-modus

Hjælp til indtastning

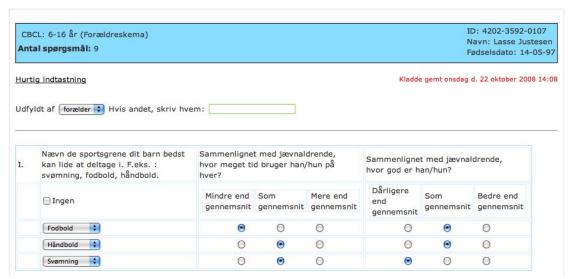
Ved de felter hvor svarværdien i normal indtastning ikke er en talværdi, vises en notesbog-ikon. Tryk på ikonet for at se gyldige værdier for feltet. Hvis cursoren står i feltet kan du også trykke 'h' for at vise og gemme de gyldige værdier.

Ved hjælp af pil op- og ned tasterne kan du springe frem og tilbage mellem felterne.

Gem delvis besvarelse

Når en besvarelse er påbegyndt gemmes svarene automatisk hver 20. sekund. Besvarelsen kan genoptages senere. I listen over skemaer i en journal vil en påbegyndt besvarelse have status 'kladde'. Du kan fortsætte besvarelsen ved at vise skemaet igen.

En besvarelse regnes først som færdig når der trykkes 'Send besvarelse' nederst i spørgeskemaet. Herefter vises besvarelsen under 'Besvarelser' i journalen.

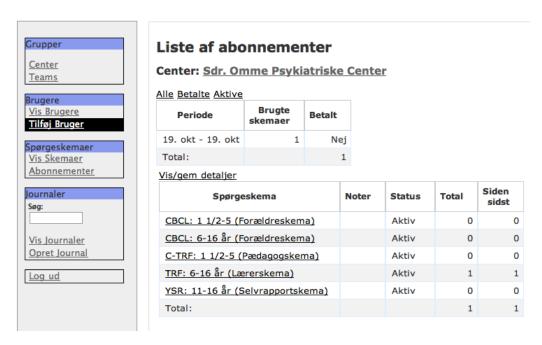

Øverst til højre vises hvornår skemaet er blevet gemt.

Abonnement og forbrug af spørgeskemaer

Et center abonnerer på spørgeskemaer og on-lineadgang. For at få adgang til flere spørgeskemaer kontaktes Det børne- og ungdomspsykiatrisk Hus, Odense Universitetshospital.

En tæller holder øje med hvor mange skemaer, der er brugt. I menupunktet 'Abonnementer', og under detaljer for et center kan ses hvor mange eksemplarer, der er brugt af hvert spørgeskema.

Figur. Forbrug af spørgeskemaer

Den øverste liste viser hvor mange skemaer, der er brugt i de forskellige betalingsperioder. I eksemplet er der en igangværende periode.

Listen nedenunder vises et detaljeret billede af forbruget fordelt på spørgeskemaer.

Udtræk af data fra databasen

Centeradministrator kan udtrække data fra centret til analyser. Det er en funktion som fortsat er under udvikling og vi vil udarbejde en tillægsmanual om dette når funktionen er færdigudviklet. Data kommer i excel-format og kan sekundært importeres i statistikprogrammer (bl.a. SPSS)

I SPSS er der udviklet syntax-filer til oprensning og bearbejdning af data, herunder beregning af de almindelige output-scores for alle skema-typer; total problem score, externaliserings score og internaliserings score. Programmet beregner også de 4 latent træk skalaer (fra henholdsvis CBCL, YSR og TRF) og DSM diagnoseorienterede skalaer.

Spørgsmål og Svar

Center

Spørgsmål: Hvem opretter et nyt center?

Svar: Det er kun en Admin der kan oprette et nyt center. Henvend dig til Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hus, Syddansk Universitet.

Spørgsmål: Hvad sker der med indsamlede besvarelser i et center, hvis centret slettes fra systemet?

Svar: Hvis et center slettes, slettes alle centrets brugere og personjournaler. Besvarelser bevares i anonymiseret form i systemet til forskningsbrug.

Team

Et team er en gruppe af behandlere, fx i en afdeling eller et projekt.

Spørgsmål: Hvis et team slettes, hvad sker der så med teamets behandlere og personjournaler? Svar.: Hvis et team slettes bevares dets behandlere, da de er tilknyttet det overordnede center. Person-journaler flyttes fra teamet og hen under centeret.

Personjournal

Spørgsmål: Hvis jeg sletter en person-journal, hvad sker der så med allerede indtastede besvarelser?

Svar: Kun personjournalen slettes, ikke besvarelserne. De bevares i anonym form i databasen. Et center har adgang til alle besvarelser som dette center har indtastet.

Roller

Spørgsmål: Hvilke roller findes der i systemet og hvilke funktioner har hver rolle?

Svar: Der findes fem roller, hhv. SuperAdmin, Administrator, Centeradministrator, Teamadministrator og Behandler. Nedenstående liste angiver hvilke funktioner en rolle har. Roller er hierarkisk defineret, så for en SuperAdmin, der er højest i hierarkiet, er beskrevet de funktioner som kun en SuperAdmin har adgang til. Funktioner som andre har adgang til, har den overordnede rolle også adgang til.

SuperAdmin:

• kan oprette nye spørgeskemaer og ændre på selve systemet

Admin:

- kan oprette centre
- kan oprette abonnementer på skemaer for centre
- kan oprette brugere med rollen Centeradministrator
- optælle og afregne forbrug af spørgeskemaer i centre

Centeradministrator:

- kan oprette, redigere og slette teams
- kan oprette, redigere og slette behandlere
- kan flytte behandlere rundt i teams
- kan flytte personjournaler rundt i teams

Teamadministrator:

• kan oprette og slette brugere i et team

• kan oprette og slette journaler i et team

Behandler:

- kan oprette og slette personjournaler
- kan indtaste spørgeskemaer, også med hurtig input-modus

Spørgsmål: Jeg har en praksis med få eller ingen behandlere tilknyttet. Hvordan skal jeg bruge systemet?

Svar: Du skal ikke oprette nye teams. Som Centeradministrator har du adgang til alle funktioner som en behandler har. Du kan oprette personjournaler direkte i centret.

Om ASEBA-materialet til skolebørn

De tre spørgeskemaer til henholdsvis forældre, lærer og den unge selv er ens opbyggede.

De to første sider indeholder spørgsmål om barnets kompetencer, herunder fagligt standpunkt, social funktion og familierelationer.

De to næste, af i alt fire sider, består af en liste med 118 adfærds-items, almindelige og sjældent forekommende blandet mellem hinanden. Svarmulighederne er begrænsede til kategorierne "passer ikke" (0 point), "passer til en vis grad eller nogle gange" (1 point) eller "passer godt eller ofte" (2 point).

Spørgeskemaerne blev sammen med en vejledning og frankerede svarkuverter postomdelt med barnet som adressat i marts 1996. Skolebørnene og deres forældre blev bedt om at aflevere lærerskemaet til barnets klasselærer. Vi anmodede informanterne om at besvare skemaerne uafhængigt af hinanden og skolen returnerede TRF direkte til forskergruppen.

En repræsentativ deltagelse var en forudsætning for at udlede meningsfulde standarder og foretage estimater af prævalenser. En analyse med hjælp fra Danmarks Statistik viste at svarerne var nogenlunde repræsentative for populationen (16).

Den første standardisering på danske skolebørn foregik i det daværende Fyns Amt fra 1996 til 1999. I følge Danmarks Statistik havde Fyns Amt på dette tidspunkt i alt 470.528 indbyggere og de 4-16-årige udgjorde 67.384. Befolkningen blev anset for at være velegnet til epidemiologiske studier. Den udgør knapt 9% af den danske befolkning og er på en lang række efterprøvede sociologiske og demografiske variable sammensat som landsgennemsnittet.

Materiale

Stikprøven ("normen") fremkom ved et udtræk fra indenrigsministeriets CPR-register af 1.300 børn, 50 drenge og 50 piger i hver fødselsårgang fra 1979 til 1991. Børnene var alle født i første halvdel af september måned de respektive år og var på udsendingstidspunktet i marts 1996 midt imellem to fødselsdage. 798 eller 61,4% svarede.

En stikprøve på 302 børn, alle henvist til den børnepsykiatriske enhed på Odense Universitetshospital, den eneste børnepsykiatriske enhed i amtet, indgik i den klinisk del af valideringen.

Validitet

Indholdsvaliditet handler om skemaernes dækning af interessefeltet. - Måler man det der er relevant? Er der områder som ikke dækkes?

Den diskriminative værdi af hvert enkelt item er undersøgt, og kun ganske få items diskriminerede ikke signifikant henviste fra baggrundspopulationen. I Tabel 1 er oplistet de CBCL problem items, som ikke diskriminerede i det danske materiale.

Tabel 1

CBCL emotionelle og adfærdsmæssige problem items

Items som ikke diskriminerer henviste børn fra baggrundspopulationen

Item ((kort tekst)	Item (kort tekst)	
3	diskuterer meget	63	foretrækker ældre børn
32	skal være perfekt	71	bliver let flov/forlegen
44	bider negle	77	sover mere end andre
55	Overvægtig	96	meget optaget af sex
56d	problemer med øjnene	105	indtager alkohol/stoffer
56e	hudproblemer	110	ønsker at være modsatte køn
59	leger med kønsorganer offentligt		

Alle items havde OR over 1,0 men nedre konfidensniveau under 1,0 (P=0.01)

Tabellerne 2 til 4 indeholder lister over de bedste diskriminatorer på de forskellige skemaer. Den diskriminative styrke for hver variabel/item er angivet ved en odds ratio (OR), altså hvor mange gange hyppigere symptomet rapporteres hos henviste børn i forhold til baggrundspopulationen. Det ser ud til at skemaerne dækker det børne- og ungdomspsykiatriske psykopatologiske spektrum, dog med undtagelse af isolerede spiseforstyrrelser, som fremstår "tavse" på CBCL materialet.

Tabel 2
CBCL emotionelle og adfærdsmæssige problem items. Beste diskriminatorer

·		
Item (kort tekst)	odds ratio	konfidensinterval*

82	stjæler udenfor hjemmet	21,63	4,61-100,69
25	kommer dårligt ud af det med andre	19,04	10,31-35,40
15	Grusom mod dyr	17,20	4,66-64,12
91	taler om selvmord	16,34	7,15-37,05
103	ulykkelig, trist eller deprimeret	16,14	8,70-29,87
84	mærkelig opførsel	15,92	7,77-32,77
13	Forvirret	15,29	7,86-29,91
48	ikke vellidt af andre	14,07	7,37-26,64
66	tvangshandlinger	12,96	4,75-35,24
106	vandalisme	12,77	4,70-34,89
85	mærkelige ideer	12,75	5,77-28,41
18	skader sig selv	12,71	3,99-40,31
80	stirrer tomt frem for sig	12,03	5,72-25,41
45	Nervøs	11,61	6,58-20,40
67	løber hjemmefra	11,43	3,70-35,55
30	bange for at gå i skole	10,44	4,38-25,12
21	ødelægger andres ting	10,39	4,68-23,03
100	søvnproblemer	10,24	5,41-19,54
46	nervøse bevægelser (tics)	10,19	4,83-21,44

^{*}Alle konfidensintervaller er baseret på P-værdier på 0,01

Tabel 3
TRF emotionelle og adfærdsmæssige problem items. Beste diskriminatorer

_			
Item	(kort tekst)	odds ratio	konfidens interval*
91	taler om selvmord	40,56	4,44-368,78
21	ødelægger andres ting	22,13	6,30-78,20
66	tvangshandlinger	20,48	3,39-123,84

18	skader sig selv	14,10	2,40-83,37
84	mærkelig opførsel	12,00	5,52-25,82
83	samler unyttige ting	11,37	2,76-46,69
103	ulykkelig, trist eller deprimeret	10,98	5,51-22,06
20	ødelægger egne ting	10,90	4,22-28,24
9	tvangstanker	10,42	3,91-27,57

^{*}Alle konfidensintervaller er baseret på P-værdier på 0,01

Tabel 4
YSR emotionelle og adfærdsmæssige problem items. Beste diskriminatorer

Item	(kort tekst)	odds ratio	konfidens interval*
67	løber hjemmefra	11,04	2,02-60,11
82	stjæler udenfor hjemmet	9,90	1,96-49,85
56g	kaster op	7,21	1,59-32,99
81	stjæler hjemme	6,67	1,59-28,20
66	tvangshandlinger	6,24	1,82-21,40
18	skader sig selv	5,38	1,21-23,82
30	bange for at gå i skole	5,21	1,48-18,34

^{*}Alle konfidensintervaller er baseret på P-værdier på 0,01

Konstruktionsvaliditeten belyses blandt andet med faktoranalyse. Denne har vist, at problem items i CBCL materialet kan opdeles i meningsfulde sub-skalaer med klinisk relevans. Ved analysen er der anvendt "latent træk analyse" og programmet NoHarm[®]. Resultatet af analysen kan ses i tabel 7A-D.

Tabel 7A

Latent træk analyse. Adfærdsforstyrrelses problem skala - 27 items

	factor	load	Prævalens
Item (kort tekst)	populat.	klinik	%
87 svingende humør	0,528	0,549	40,5

74 klovner/optræder	0,573	0,575	37,1
90 bander	0,649	0,726	35,0
19 kræver opmærksomhed	0,692	0,768	33,9
93 taler for meget	0,641	0,663	33,6
7 praler/viser sig	0,602	0,715	27,7
94 driller	0,780	0,844	27,3
22 ulydig hjemme	0,794	0,804	27,1
95 anfald af vrede	0,715	0,705	24,2
43 lyver/snyder	0,662	0,699	18,5
88 surmuler meget	0,624	0,545	17,3
26 ikke skyldfølelse	0,481	0,688	17,2
38 bliver drillet	0,538	0,713	13,2
104 meget højrøstet	0,780	0,849	10,8
23 ulydig i skolen	0,552	0,721	9,8
57 angriber andre	0,718	0,826	9,0
37 slås ofte	0,713	0,871	7,5
20 ødelægger sine ting	0,687	0,715	7,3
25 kommer dårligt ud af det med andre børn	0,678	0,763	7,0
68 skriger meget	0,682	0,757	5,6
16 ondskabsfuld	0,818	0,883	4,1
21 ødelægger andres ting	0,733	0,767	3,1
97 truer folk	0,817	0,859	2,2
81 stjæler hjemme	0,484	0,611	1,7
106 vandalisme	0,737	0,721	1,4
67 løber hjemmefra	0,614	0,566	1,3
82 stjæler udenfor hjemmet	0,704	0,629	0,5

Tabel 7B Latent træk analyse. ADHD problem skala - 12 items

	factor load		Prævalens
Item (kort tekst)	populat.	klinik	%
41 impulsiv	0,702	0,770	34,9
19 kræver opmærksomhed	0,633	0,872	33,9
8 koncentrations-problemer	0,726	0,878	26,7
10 hyperaktiv/rastløs	0,716	0,813	21,6
64 foretrækker yngre børn	0,585	0,668	20,4
1 opfører sig som yngre	0,604	0,778	18,4
104 meget højrøstet	0,710	0,826	10,8
62 klodset/ukoordineret	0,669	0,633	8,5
20 ødelægger sine ting	0,701	0,728	7,3
25 kommer dårligt ud af det med andre børn	0,704	0,874	7,0
48 ikke vellidt af andre børn	0,749	0,755	5,1
13 forvirret	0,612	0,680	4,3

Tabel 7C Latent træk analyse. Depressions symptom skala - 10 items

	factor	factor load			
Item (kort tekst)	populat.	klinik	%		
31 bange for at tænke eller gøre noget forkert	0,569	0,445	34,4		
112 bekymrer sig	0,678	0,638	23,6		
34 føler at andre er ude efter ham/hende	0,765	0,678	20,2		
33 føler at ingen holder af	0,849	0,790	15,6		
12 ensom	0,627	0,700	13,4		
35 føler sig værdiløs	0,797	0,777	12,9		
52 stærk skyldfølelse	0,662	0,651	9,7		
14 græder meget	0,568	0,419	7,4		
103 ulykkelig/trist/deprim.	0,858	0,754	6,9		
91 suicidale ytringer	0,582	0,544	2,3		

Tabel 7D Latent træk analyse. Socialt afvigende adfærds skala - 13 items

	factor	factor load				
Item (kort tekst)	populat.	klinik	%			
71 bliver let flov el. forlegen	0,827	0,658	34,6			
17 dagdrømmer	0,354	0,570	33,3			
29 bange for sit./steder	0,342	0,570	31,9			
75 sky eller genert	0,746	0,644	30,9			
45 nervøs/anspændt	0,597	0,701	10,5			
50 for bange/ængstelig	0,685	0,744	7,8			
111 soc. tilbagetrukken	0,579	0,687	6,2			
80 stirrer tomt frem for sig	0,587	0,713	3,6			

84 mærkelig opførsel	0,395	0,512	3,5
65 nægter at tale	0,490	0,671	3,3
85 mærkelige ideer	0,358	0,642	2,8
66 tvangshandlinger	0,250	0,624	1,9
70 ser ting som ikke er der	0,591	0,553	1,9

Tabel 8 illustrerer hvordan kendte diagnostiske kategorier scores på CBCL skemaet.

Tabel 8
ICD-10 diagnoser og tilsvarende "typisk" scoring på latent træk skalaer på CBCL

ICD-10	Scoringsniveau på latent træk skalaer						
klinisk diagnose*	conduct	ADHD	depression	soc. afvig.			
F42 Obsessiv-kompulsiv lidelse	-	-	$\uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$			
F43 Tilpasningsforstyrrelse	\uparrow	↑	$\uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$			
F50 Spiseforstyrrelse	-	-	-	$\uparrow \uparrow$			
F84 Gennemgribende udviklingsforstyrrelse	↑	↑	\uparrow	$\uparrow \uparrow$			
F90 Hyperkinetisk syndrome	$\uparrow \uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow \uparrow$	-	-			
F91 Adfærdsforstyrrelse	$\uparrow \uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$	-			
F93 Emotionel forstyrrelse	-	↑	↑	$\uparrow \uparrow$			
F94 Social funktionsforstyrrelse	$\uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$	$\uparrow \uparrow$			

^{*} både hoved- og bidiagnoser er inkluderet

Reliabilitet

Reliabiliteten afspejler skemaernes pålidelighed eller stabilitet på tværs af informanter og over tid. Forældres oplysninger på CBCL-skemaet anses generelt for at være de mest valide, når vi taler om børn under 12-14 år. Herefter må de unges selvrapport tillægges større værdi, specielt når det handler om emotionelle items.

Forældre (CBCL) og lærere (TRF) rapporterer med nogenlunde overensstemmelse når det drejer

^{&#}x27;-' =normal score; '\tau' =borderline høj score; '\tau' = høj score; '\tau\tau' = meget høj score

sig om "ydre adfærd" eller eksternalisering, hvorimod forældre (CBCL) og de unge (YSR) er markant mere enige i rapportering af emotionalitet eller internalisering (Tabel 9).

Multi-informant konceptet er stærkt. Alt i alt øges viden. Sensitiviteten bliver bedre i screening og interessante kliniske problemstillinger afsløres i enkeltsager, når der eksempelvis rapporteres meget forskelligt i skole og hjem, eller den unge svarer helt ulig forældrene.

Table 9
Inter-informant reliability

CBCL output i klinisk område*	Odds ratio, at også lærer og unge scorer i klinisk område*			
	TRF	YSR		
	OR	OR		
total problem score	12.5	14.7		
A) symptomer på adfærdsforstyrrelse	12.5	18.5		
B) ADHD symptomer	16.0	13.5		
C) depressionssymptomer	8.7	15.7		
D) symptomer på social afvigelse	5.3	7.4		

^{*} klinisk område er defineret som score over 95 percentilen udledt fra den danske populations stikprøve

Der er pæn forældreoverensstemmelse og test-retest reliabilitet på CBCL. Korrelationen er bedst ved rating af eksternaliserende adfærd og dårligst ved rating af social afvigelse. Inter-forældre og test-retest reliabiliteten er beregnet på baggrund af besvarelser i den kliniske kohorte og bygger på kun ca. 25 besvarelser. Pearson korrelationen er beregnet og vises i Tabel 10. Kun værdien rs=0,25 i forældrenes scoring af symptomer på social afvigelse er ikke signifikant.

Normscore

Tabel 10

Total problem score: Middelværdier og standarddeviationer

12	A				Std.	95	98
Køn	Aldersgruppe		N	Mean	deviation	%'ile	%'ile
Dreng	6 - 10 år	CBCL total					
		problem			4-4		
		score	31	22,7	17,1		
		TRF total					
		problem					
		score	38	26,2	24,9		
	11 - 16 år	CBCL total					
		problem					
		score	38	22,5	16,6		
		TRF total					
		problem					
		score	69	24,4	22,8		
		YSR total					
		problem					
		score	36	40,8	23,4		
Pige	6 - 10 år	CBCL total					
		problem					
		score	41	18,4	14,7		
		TRF total					
		problem					
		score	44	13,5	14,2		
	11 - 16 år	CBCL total					
		problem					
		score	46	22,2	22,1		
		TRF total					
		problem					
		score	67	17,9	25,5		
		YSR total					
		problem					
		score	46	41,4	26,1		

Nye mean, SD og percentiler kommer efterår 09

Tabel 11
Internalisering. Middelscore og standarddeviationer. Dansk populations stikprøve (N=)

Køn	Alders- gruppe		N	Mean	Std. Deviation	95 %'ile	98 %'ile
'		CBCL					
_	0.40%	internalizing					
Dreng	6-10år	score	31	5,5	4,9		
		TRF					
		internalizing					
		score	38	3,8	4,1		
		CBCL					
	44.40%	internalizing	20	0.4	5 4		
	11-16år	score	38	6,1	5,1		
		TRF					
		internalizing	60	4 5	4.6		
		score	69	4,5	4,6		
		YSR internalizing					
		score	36	9,3	7,7		
		CBCL	30	9,5	7,1		
		internalizing					
Pige	6-10år	score	41	4,5	3,8		
1 190	o rour	TRF		1,0	0,0		
		internalizing					
		score	44	4,3	4,8		
		CBCL		, -	, -		
		internalizing					
	11-16år	score	46	7,4	7,9		
		TRF					
		internalizing					
		score	67	5,8	7		
		YSR		<u> </u>			
		internalizing					
		score	46	14	9,1		

Nye mean, SD og percentiler kommer efterår 09

Tabel 12
Eksternalisering. Middelscore og percentiler. Dansk populations stikprøve (N=)

					Std.	95 %'ile	98 %'ile
Køn	Aldersgruppe		N	Mean	Deviation		
Dreng	6 - 10 år	CBCL					
		externalizing					
		score	31	6,6	6,4		
		TRF					
		externalizing					
		score	38	8,6	10,2		
	11 - 16 år	CBCL					
		externalizing					
		score	38	7,2	6,4		
		TRF					
		externalizing					
		score	69	7,0	8,6		
		YSR					
		externalizing					
		score	36	14,3	9,3		
Pige	6 - 10 år	CBCL					
		externalizing					
		score	41	5,8	6,6		
		TRF					
		externalizing					
		score	44	3,9	5,5		
	11 - 16 år	CBCL					
		externalizing					
		score	46	6,5	7,8		
		TRF					_
		externalizing					
		score	67	5,1	10,1		
		YSR					
		externalizing					
		score	46	11,4	7,9		
Niceman		TRF externalizing score YSR externalizing	67	5,1	10,1		

Nye mean, SD og percentiler kommer efterår 09

Tabel 13
Latent træk skalaer
Middelværdier (M), 95- og 98-percentiler i den populationsbaserede stikprøve

Laterationals alsolates	drenge				piger							
Latent træk skalaer	6	6-10 år		1	1-16 å	r	6	6-10 år		1	1-16 å	ır
CBCL (N=):	М	95	98	M	95	98	M	95	98	М	95	98

Symptomer på adfærdsforstyrrelse

(27 items)

ADHD symptomer

(12 items)

Symptomer på depression

(10 items)

Symptomer på social afvigelse

(13 items)

TRF (N=):

Symptomer på adfærdsforstyrrelse

(24 items)

ADHD symptomer

(12 items)

Symptomer på depression

(10 items)

Symptomer på social afvigelse

(13 items)

YSR (N=):

Symptomer på adfærdsforstyrrelse

(26 items)

ADHD symptomer

(12 items)

Symptomer på depression

(10 items)

Symptomer på social afvigelse

(12 items)

Mean, SD og percentiler for latent træk skalaer og DSM-orienterede skalaer kommer efterår 09

^{* 95} percentilen er anbefalet cutoff ved screening og 98 percentilen afskærer "definitivt klinisk område"

Om ASEBA materialet til børn i førskolealderen

Udviklingen af CBCL-materialet til børn i førskolealderen skete oprindelig ud fra epidemiologiske studier, litteraturstudier, erfaringer fra klinikere, forskere, forældre, dagplejere/pædagoger samt adskillige pilotudgaver og -tests. De oprindelige skemaer til børn i førskolealderen var beregnet til børn mellem to og tre år (4), de nuværende skemaer er approksimativt udformet som de oprindelige var.

Spørgeskemaernes opbygning er ens. Der er i alt 100 spørgsmål, 99 af spørgsmålene er konkretiserede i forhold til en specifik problemstilling, mens spørgsmål nummer 100 fokuserer på andre problemer, der ikke er nævnt tidligere og som barnet måtte have.

Af de 100 spørgsmål er der 82 cross-informant-spørgsmål, de går igen på begge skemaer. Forældreskemaet har seks spørgsmål om barnets udvikling og sprog og en række specifikke spørgsmål, der kun er relevante for barnet i en hjemmesituation. Pædagogskemaet har seks spørgsmål til pædagogens kendskab til barnet, og dettes brug af institutionen samt en række specifikke spørgsmål, der kun er relevante for barnet set i en pasningssituation, hvor barnet er sammen med andre børn.

Anvendelse og besvarelse af skemaerne

CBCL-1½ - 5 kan besvares af forældre eller andre, der oplever barnet i en hjemmesituation. C-TRF besvares af personer, der kender barnet igennem mindst to måneder fra en pasningssituation (dagpleje, børnehave el.lign.). Pasning skal foregå udenfor hjemmet.

Det er anbefalelsesværdigt at indsamle informationer om barnet fra flere informanter, for at få information om barnets adfærd i forskellige miljøer og som forskellige informanter ser barnet. Skemaerne administreres til selvudfyldelse, men de kan også anvendes, som en struktureret spørgeguide til informanter, som ikke selv kan udfylde skemaet. Det tager sædvanligvis informanten 10-15 minutter at besvare skemaet.

Besvarelser på de to skemaer bygger på observationer af barnet gennem de sidst to måneder. Skemaerne besvares i forhold til de tre kategorier:

- 0: "passer ikke"
- 1: "passer til en vis grad eller nogen gange"
- 2: "passer godt eller ofte"

Ved besvarelse bør informanten informeres om at basere sine vurderinger på forventninger om typisk adfærd, emotionel og social funktion for alderssvarende børn uden problemer.

Hvis et spørgsmål ikke synes relevant for et barn, besvares skemaet det med "0", og der kan evt. suppleres med forklarende tekst.

En person som kender CBCL1½-5 og C-TRF bør stå til rådighed for hjælp og vejledning, hvis informanten skulle have behov.

Den danske standardisering

Afprøvning af skemaerne i en epidemiologisk og en klinisk population foregik ved fremsendelse af familierne modtog undersøgelsesmaterialet med posten. Familier, som ikke havde svaret efter tre uger fik en skriftlig påmindelse.

Den epidemiologiske population fremkom ved udtræk af to tilfældige stikprøver fra Den Århusianske Fødselskohorte (DÅF) ved Perinatal Epidemiologisk Forskningsenhed, Århus Universitetshospital, Skejby. DÅF blev etableret i 1989. Der registreres årligt oplysninger om cirka 5000 nyfødte og deres mødre.

Data fra den kliniske population blev indsamlet konsekutivt fra børn henvist til børnepsykiatrisk vurdering. Data er indsamlet over flere perioder fra 2003 til 2007.

Materiale

Den samlede epidemiologiske studiepopulation

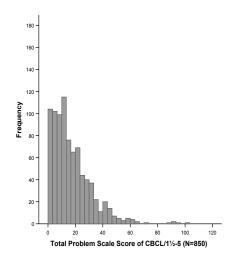
Den samlede epidemiologiske undersøgelsespopulation er baseret på to populationer mellem halvandet og fem år. De er undersøgt i henholdsvis 2003 (N=1.250) og 2004 (N=500).

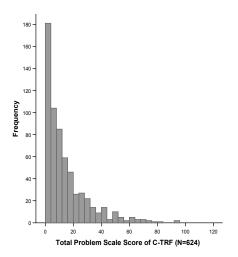
Undersøgelsespopulationerne er udtrukket tilfældigt fra Den Århusianske Fødselskohorte (DÅF). DÅF blev etableret i 1989. Der registreres årligt oplysninger om cirka 5000 nyfødte og deres mødre.

Der blev udtrukket 125 drenge og 125 piger i fem aldersgrupper: halvandet, to, tre, fire og fem år i januar 2003. Tilsvarende blev der i januar 2004 udtrukket 30 piger og 30 drenge i hver af de fem aldersgrupper.

For begge udtræk gælder, at der kun optrådte ét barn per familie. Børn af to udenlandske forældre blev ekskluderet i udtrækket fra 2004. Umiddelbart efter at udtrækket var fortaget blev det kontrolleret ved Det Centrale Personregister for adresse. Døde børn og børn med adresse- eller forskningsbeskyttelse blev ekskluderet.

Figur 1. Distribution af Total Problem score for CBCL/1½-5 og C-TRF

Tabel . Total Problem scores for CBCL/1 $\frac{1}{2}$ -5 og C-TRF

Checklist	Gender	N	Mean	SD	95 % CI	95%'ile	98%'ile
CBCL/1½-5	Boys and girls	850	17.3	15.3	16.3 – 18.3		
	Boys	425	17.5	14.5	16.1 – 18.0	45	56
	Girls	426	17.1	16.1	15.6 – 18.6	43	59
C-TRF	Boys and girls	624	13.9	15.7	12.7 – 15.1		
	Boys	308	15.6	13.8	13.8 – 17.4	52	61
	Girls	316	12.2	15.2	10.5 – 13.9	42	71

SD; standard deviation, CI; confidence interval

Table 2. Internalising Scale score for CBCL/1½-5 og C-TRF

Checklist	Gender	N	Mean	SD	95%'ile	98%'ile
CBCL/1½-5	Boys and girls	850	3.9	5.1		
	Boys	424	3.7	4.6	13	20
	Girls	426	4.0	3.3	14	18
C-TRF	Boys and girls	624	4.2	5.6		
	Boys	308	4.6	5.6	16	22
	Girls	316	3.8	5.5	15	24

SD; standard deviation, CI; confidence interval

Table 3. Externalising Scale scores for CBCL/1½-5 og C-TRF

Checklist	Gender	N	Mean	SD	95%'ile	98%'ile
CBCL/1½-5	Boys and girls	850	6.7	6.0		
	Boys	424	6.8	6.1	19	23
	Girls	426	6.5	5.8	17	22
C-TRF	Boys and girls	624	4.8	6.1		
	Boys	308	5.5	6.6	20	24
	Girls	316	4.2	5.6	16	20

SD; standard deviation, CI; confidence interval

Table 4. Cross-cultural comparison of Danish and American CBCL/1½-5 scale scores

CBCL/1½-5 scale	Denmark (N=850)				America (N=700)			
CBCL/1/2-3 scale	Mean	SD	95 % CI	α	Mean	SD	95 % CI	α
Total Problem Scale*	17.3	15.3	16.3 –18.3	0.94	33.3	18.7	32.0 – 34.6	0.95
Internalising Scale*	39	5.1	3.5 – 4.2	0.87	8.7	6.3	8.2 - 9.2	0.89
Externalising Scale*	6.7	6.0	6.3 – 7.1	0.89	13.1	7.8	12.5 - 13.7	0.92
Affective Problems*	1.1	1.6	0.9 – 1.2	0.62	2.1	2.0	1.9 – 2.3	0.69
Anxiety Problems*	1.6	1.9	1.5 – 1.8	0.65	3.4	2.5	3.2 - 3.6	0.63
Pervasive Development Problems*	1.6	2.3	1.4 – 1.7	0.72	2.8	2.4	2.6 - 2.8	0.80
Attention Deficit/Hyperactive Problems*	2.3	2.2	2.2 – 2.5	0.75	5.0	2.8	4.8 - 5.2	0.78
Oppositional Defiant Problems*	2.3	2.1	2.2 - 2.4	0.76	3.6	2.5	3.4 – 3.8	0.86

SD; standard deviation, CI; confidence interval, α; Cronbach's Alpha

^{*}Comparison between Danish and American scores using Eye-Ball Test indicated that scores are significantly different (p<0,05)

Referenceliste

- 1. Achenbach TMRla. Manual for Aseba School-Age Forms & Profiles. Burlington, VT: University of Vermont, Research Center for Children, Youth & Families; 2001.
- 2. Bilenberg N. The Child Behavior Checklist (CBCL) and related material: standardization and validation in Danish population based and clinically based samples. Acta Psychiatr Scand Suppl 1999;398:2-52
- 3. Brown JS, Achenbach TM. Bibliography of Published Studies Using the Child Behavior Checklist and Related Materials. 2001. Burlington, VT, University of Vermont Department of Psychiatry. Ref Type: Data File
- 4. Achenbach TM. Manual for the ASEBA preschool forms and profiles. Burlington: VT: University of Vermont Department of Psychiatry; 2000
- 5. Kristensen S, Bilenberg N. Spørgeskemaer om adfærd hos førskolebørn. Ugeskr Laeger (accepted for publication).
- 6. Kristensen S, Bilenberg N, The Child Behavior Checklist for Ages 1.5-5 (CBCL1½-5): Assessment and Analysis of Parent and Caregiver-reported problems in a Population-based Sample of Danish Preschool Children. Nord.Jour. Psychiatry. (accepted for publication).

Håndscoring af CBCL-materialet

Barnets navn:_		Køn:
Alder:	Skole:	Klassetrin:

CBCL:

Total problem score sum af alle problem item-scores (range; 0-236)

ref.	dr.,6-10 år	Mean:15,8	93%'ile:41	97%'ile:56
	dr.,11-16 år	Mean:17,1	93%'ile:43	97%'ile:57
	pi.,6-10 år	Mean:13,7	93%'ile:29	97%'ile:41
	pi.,11-16 år	Mean:17,2	93%'ile:47	97%'ile:63

Eksternalisering: sum af følgende problem item-scores:

2,3,16,19,20,21,22,23,26,28,37,39,43,57,63,67,68,72,73,81,82,86,87,88,89,90,94,95,96,97,99, 101,104,105,106 (range; 0-70)

ref.	dr.,6-10 år	Mean:4,5	93%'ile:14	97%'ile:19
	dr.,11-16 år	Mean:4,7	93%'ile:16	97%'ile:18
	pi.,6-10 år	Mean:3,5	93%'ile:9	97%'ile:13
	pi.,11-16 år	Mean:4,9	93%'ile:16	97%'ile:23

Internalisering: sum af følgende problem item-scores:

5,14,29,30,31,32,33,35,42,45,47,49,50,51,52,54,56a,56b,56c,56d,56e,56f,56g,65,69,71,75,91 102,103,111,112 (range; 0-64)

ref.	dr.,6-10 år	Mean:4,1	93%'ile:12	97%'ile:16
	dr.,11-16 år	Mean:5,0	93%'ile:12	97%'ile:16
	pi.,6-10 år	Mean:3,9	93%'ile:11	97%'ile:14
	pi.,11-16 år	Mean:5,9	93%'ile:16	97%'ile:20

YSR:

Total problem score sum af alle problem item-scores undtaget item 6,15,49,59,60,73,80,88,92,98,106,107,108,109 (range; 0-208)

ref.	dr.,11-16 år	Mean:34,7	93%'ile:67	97%'ile:84
	pi11-16 år	Mean:35.6	93%'ile:74	97%'ile:90

Eksternalisering: sum af følgende problemitem-scores:

 $2,3,16,19,20,21,22,23,26,28,37,39,43,57,63,67,68,72,81,82,86,87,89,90,94,95,96,97,99,101,\\104,105$

(range; 0-64)

ref.	dr.,11-16 år	Mean:11,9	93%'ile:26	97%'ile:35
	pi.,11-16 år	Mean:9.8	93%'ile:22	97%'ile:30

Internalisering: sum af følgende problem item-scores

 $5,14,29,30,31,32,33,35,42,45,47,50,51,52,54,56a,56b,56c,56d,56e,56f,56g,65,69,71,75,91,10\\2,103,111,112$

(range; 0-62)

ref.	dr.,11-16 år	Mean:8,8	93%'ile:20	97%'ile:24
	pi.,11-16 år	Mean:11,7	93%'ile:26	97%'ile:31

TRF:

Total problem score sum af alle problem item-scores (range; 0-236)

ref.	dr.,6-10 år	Mean:16,0	93%'ile:52	97%'ile:66
	dr.,11-16 år	Mean:23,0	93%'ile:65	97%'ile:79
	pi.,6-10 år	Mean:10,5	93%'ile:36	97%'ile:44
	pi.,11-16 år	Mean:16,8	93%'ile:54	97%'ile:74

Eksternalisering sum af følgende problem item-scores

3,6,15,16,19,20,21,22,23,26,28,37,39,43,57,63,67,68,76,81,82,86,87,88,89,90,94,95,96,97,99, 101,104,105

(range; 0-68)

ref.	dr.,6-10 år	Mean:5,2	93%'ile:20	97%'ile:27
	dr.,11-16 år	Mean:6,5	93%'ile:22	97%'ile:31
	pi.,6-10 år	Mean:2,7	93%'ile:10	97%'ile:17
	pi.,11-16 år	Mean:4,5	93%'ile:19	97%'ile:28

Internalisering sum af følgende problem item-scores:

5,14,29,30,31,32,33,35,42,45,47,50,51,52,54,56a,56b,56c,56d,56e,56f,56g,65,69,71,75,81,91, 102,103,111,112 (range; 0-64)

ref.	dr.,6-10 år	Mean:2,8	93%'ile:10	97%'ile:13
	dr.,11-16 år	Mean:4,5	93%'ile:13	97%'ile:17
	pi.,6-10 år	Mean:3,2	93%'ile:11	97%'ile:14
	pi.,11-16 år	Mean:5,3	93%'ile:15	97%'ile:18

Latent træk skalaer

(sum af dicotomiserede items - *ikke tilstede*; 0 = 0 *tilstede*; 1 og 2 = 1)

CBCL

symptomer på adfærdsforstyrrelse antal af rapporterede items (scoret 1 eller 2) blandt følgende: 7, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 37, 38, 43, 57, 67, 68, 74, 81, 82, 87, 88, 90, 93, 94, 95, 97, 104 og 106 (range; 0-27)

ref.	dr.,4-10 år	Mean:4,8	95%'ile:14	98%'ile:15
	dr.,11-16 år	Mean:4,1	95%'ile:15	98%'ile:18
	pi.,4-10 år	Mean:3,3	95%'ile:11	98%'ile:13
	pi.,11-16 år	Mean:2,9	95%'ile:10	98%'ile:12

ADHD-symptomer antal af rapporterede items (scoret 1 eller 2) blandt følgende: 1, 8, 10, 13, 19, 20, 25, 41, 48, 62, 64 og 104 (range; 0-12)

ref.	dr.,4-10 år	Mean:2,7	95%'ile:8	98%'ile:9
	dr.,11-16 år	Mean:2,4	95%'ile:8	98%'ile:11
	pi.,4-10 år	Mean:1,5	95%'ile:5	98%'ile:6
	pi.,11-16 år	Mean: 1,5	95%'ile:6	98%'ile:7

depressionssymptomer antal af rapporterede items (scoret 1 eller 2) blandt følgende:

12, 14, 31, 33, 34, 35, 52, 91, 103 og 112 (range; 0-10)

ref.	dr.,4-10 år	Mean:1,4	95%'ile:6	98%'ile:7
	dr.,11-16 år	Mean:1,6	95%'ile:7	98%'ile:8
	pi.,4-10 år	Mean:1,3	95%'ile:5	98%'ile:7
	pi.,11-16 år	Mean:1,6	95%'ile:6	98%'ile:8

symptomer på social afvigelse antal af rapporterede items (scoret 1 eller 2) blandt følgende:

ref.	dr.,4-10 år	Mean:1,7	95%'ile:5	98%'ile:7
	dr.,11-16 år	Mean:1,6	95%'ile:4	98%'ile:7
	pi.,4-10 år	Mean:1,7	95%'ile:5	98%'ile:6
	pi.,11-16 år	Mean:1,7	95%'ile:5	98%'ile:6

YSR

symptomer på adfærdsforstyrrelse antal af rapporterede items (scoret 1 eller 2) blandt følgende: 7, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 37, 38, 43, 57,

67, 68, 74, 81, 82, 87, 90, 93, 94, 95, 97, og 104 (range; 0-25)

ref	dr.,11-16 år	Mean:6,5	95%'ile:16	98%'ile·18	
101.	pi.,11-16 år	Mean:5,1	95%'ile:11		

ADHD-sym	-	pporterede items (sco.), 25, 41, 48, 62, 64 o	,	· ·
ref.	dr.,11-16 år pi.,11-16 år	Mean:3,3 Mean:3,0	95%'ile:9 95%'ile:7	98%'ile:10 98%'ile:9
depressions		af rapporterede item: 35, 52, 91, 103 og 1		olandt følgende:
ref.	dr.,11-16 år pi.,11-16 år	Mean:2,0 Mean:2,7	95%'ile:7 95%'ile:8	98%'ile:8 98%'ile:9
symptomer følgende:	på social afvigel	'se antal af rapporter	ede items (scoret 1	eller 2) blandt
	17, 29, 45, 50, 65,	66, 70, 71, 75, 84, 8	5 og 111 (range; 0-	12)
ref.	dr.,11-16 år pi.,11-16 år	Mean:2,7 Mean:3,6	95%'ile:8 95%'ile:8	98%'ile:10 98%'ile:9
		TRF		
symptomer	blandt følgende: 7	yrrelse antal af rapp , 16, 19, 20, 21, 23, 2 94, 95, 97 og 104 (r	25, 26, 37, 38, 43, 5	
ref.	dr.,6-10 år dr.,11-16 år pi.,6-10 år pi.,11-16 år	Mean:3,3 Mean:2,9 Mean:1,2 Mean:2,0	95%'ile:15 95%'ile:11 95%'ile:7 95%'ile:10	98%'ile:19 98%'ile:15 98%'ile:11 98%'ile:11
ADHD-sym	1	pporterede items (sco.), 25, 41, 48, 62, 64 o	,	C
ref.	dr.,6-10 år dr.,11-16 år pi.,6-10 år pi.,11-16 år	Mean:2,4 Mean:2,5 Mean:1,0 Mean:1,6	95%'ile:9 95%'ile:9 95%'ile:5 95%'ile:7	98%'ile:10 98%'ile:10 98%'ile:8 98%'ile:8
depressions	• -	af rapporterede item 35, 52, 91, 103 og 1		olandt følgende:
ref.	dr.,6-10 år dr.,11-16 år pi.,6-10 år pi.,11-16 år	Mean:1,3 Mean:0,9 Mean:1,1 Mean:1,3	95%'ile:6 95%'ile:5 95%'ile:5 95%'ile:5	98%'ile:7 98%'ile:6 98%'ile:7 98%'ile:7

symptomer på social afvigelse antal af rapporterede items (scoret 1 eller 2) blandt

følgende:

17, 29, 45, 50, 65, 66, 70, 71, 75, 80, 84, 85 og 111 (range; 0-13)_____

ref.	dr.,6-10 år	Mean:1,4	95%'ile:5	98%'ile:6
	dr.,11-16 år	Mean:1,1	95%'ile:4	98%'ile:6
	pi.,6-10 år	Mean:1,4	95%'ile:5	98%'ile:7
	pi.,11-16 år	Mean:1,3	95%'ile:5	98%'ile:6

Copyright TM. Achenbach
Oversat til dansk af N. Bilenberg. Oversat med tilladelse fra TM. Achenbach, 2000
Distribution og standardisering: Det børne- og ungdomspsykiatriske Hus, Odense Universitetshospital, 5000 Odense C

Håndscoring af CBCL 1½-5; førskolebørnsmaterialet

Barnets navn:		Køn:
	Institution/dagpl.:	
Total problen	CBCL 1½-5: n score sum af alle problem item-scores	(range; 0-200)
ref.		
	ring: sum af følgende problem item-score 20,27,29,35,40,42,44,53,56,58,59,66,69,81	
ref.		
	ng: sum af følgende problem item-scores: 9,21,23,24,33,37,39,43,45,46,47,51,52,62,	
ref.		
	C-TRF:	
Total problem	n score sum af alle problem item-scores	(range; 0-200)
ref.		
	ring sum af følgende problem item-scores 20,27,29,35,40,42,44,53,56,58,59,66,69,81	
ref.		
	ng sum af følgende problem item-scores: 9.21.23.24.33.37.39.43.45.46.47.51.52.62.	67.68.70.71.78.79.82.83.86.87 90 92

(range; 0-72)	
ref.	

Copyright TM. Achenbach
Oversat til dansk af N. Bilenberg. Oversat med tilladelse fra TM. Achenbach, 2000
Distribution og standardisering: Det børne- og ungdomspsykiatriske Hus, Odense Universitetshospital, 5000 Odense C